

1. YLEISTÄ

Kulunut tilikausi on ensimmäinen tilikausi, jolloin valtaosa harrastustarvikkeista on ollut ohjattuna SPS:n yhdessä Suomen Hyönteistieteellisen Seuran ja Helsingin Hyönteistieteellisen Yhdistyksen kanssa omistamalle Hyönteistarvike TIBIALE Oy:lle. Sen tuotteista seurojen jäsenistö on kirjallisuutta lukuun ottamatta saanut 20 prosentin alennuksen, jonka ansiosta tuotteiden hintataso on säilynyt samana verrattuna aikaisempaan, jolloin vastaavia tarvikkeita välitettiin SPS:n tarvikevälityksen kautta. Tehty ratkaisu alensi SPS:n vuokratuloja. Lisäksi ratkaisu näyttäisi aiheuttaneen jäsenistön, erityisesti nuorisojäsenten, määrään merkittävää kasvua.

Suojelutoimikunnan työstämä Suomen perhosten uhanalaisarviointi valmistui ja julkistettiin osana Suomen eliölajien uhanalaisarviointia (Punainen kirja 2010) 1.12.2010.

2. TALOUS

Pääosa seuran omaisuudesta on ollut Eero ja Elssi Lankialan rahastossa. Rahaston hallinnasta on vastannut hallitus yhteistyössä taloustoimikunnan kanssa. Toimintakaudella 1.7.2009 – 30.6.2010 rahastosta siirrettiin varoja Seuran toiminnan rahoittamiseen XX euroa. Tilikauden lopussa rahaston markkina-arvo oli XX euroa ja kirjanpidollinen arvo XX euroa. Seuran toimintakauden kirjanpidollinen tulos oli XX euroa ja laaditun konsernitilinpäätöksen, johon on huomioitu Seuran 80% omistaman Hyönteistarvike TIBIALE Oy:n kirjanpito, tulos oli XX euroa.

3. JÄSENISTÖ

Tilikauden aikana Seuran jäsenistö lisääntyi 54 henkilöllä. Seuraan kuului tilikauden alussa (1.7.2010) 1054 jäsentä ja 53 alle 15-vuotiaasta jäsenehdokasta. Tilikauden lopussa (30.6.2011) jäsenmäärä oli 1071 ja nuorisojäsenet mukaan laskien 1161. Jäsenistä oli kunniapuheenjohtajia 1, kunniajäseniä 13, ainaisjäseniä 21, varsinaisia jäseniä 956, 16-26-vuotiaita jäseniä 64 ja perhejäseniä 16. Lisäksi alle 15-vuotiaita jäsenehdokkaita oli 90 ja kirjeenvaihtajajäseniä 44.

Jäsenmaksu tilikaudella oli 36 euroa ja liittymismaksu oli 5 euroa.

Seuran hallituksen tietoon tuli tilikauden aikana 2 kuolemantapausta: kirjeenvaihtajajäsen Michael Fibiger ja kunniajäsen Ingvar Svensson.

4. HALLITUS, TOIMIKUNNAT JA TOIMIHENKILÖT

Hallituksen kokoonpano tilivuonna oli seuraava: puheenjohtaja Antti Aalto, varapuheenjohtaja Reima Leinonen, Markus Lindberg (sihteeri) taloudenhoitaja Lassi Jalonen sekä jäseninä Jaakko Kullberg, Marko Mutanen, Kimmo Silvonen ja Ari Uusimäki. Hallitus kokoontui 6 kertaa tilikauden aikana.

Hallituksen apuna ja toimikenttäänsä kuuluvia asioita valmistelemissa ja toteuttamassa toimi loppuvuonna 2010 ja alkuvuonna 2011 neljä toimikuntaa:

Eettinen toimikunta: Jyrki Lehto, Vesa Lepistö (pj), Markus Lindberg ja Karl-Erik Lundsten.

Havaintotoimikunta: Olavi Blomster, Sami Haapala, Lassi Jalonen (pj), Jari Kaitila, Jaakko Kullberg, Pertti Pakkanen, Hannu Saarenmaa ja Panu Välimäki.

Perhostensuojelutoimikunta: Petri Hirvonen (siht.), Jari Kaitila, Hannu Koski, Jaakko Kullberg, Erkki Laasonen (pj), Reima Leinonen, Kari Nupponen ja Panu Välimäki.

Taloustoimikunta: Lassi Jalonen (pj), Bo-Göran Kumlander, Risto Martikainen, Heikki Seppälä ja Esko Tuomisto.

Seuralla oli päätoimisesti palkattuna toiminnanjohtajana Jari Kaitila.

Tarvikevälityksen tarvikehankinnasta vastasivat Lassi Jalonen ja Jari Kaitila. Postimyynnistä ja toimistomyynnistä päivystysaikoina vastasi Markus Rantala Lassi Jalosen ja Jari Kaitilan avustamana.

Tiedonantojen kokoajana toimi Panu Välimäki Sami Haapalan avustamana.

Suomen Perhostutkijain Seura ry
Toimintakertomus
Tilikausi 1.7.2010 - 30.6.2011

Sivu 2 /5

Baptrian päätoimittajana toimi Panu Välimäki. Lisäksi lehden toimituskuntaan kuuluivat Lassi Jalonen, Lauri Kaila (tieteellinen toimittaja), Jari Kaitila, Jaakko Kullberg, Timo Lehto ja Magnus Östman (ruotsinkieliset lyhennelmät) sekä huhtikuusta 2011 lähtien Timo Leponiemi ja Pekka Malinen (kuvatoimittaja). Baptrian taitosta ja layoutista vastasi Timo Lehto. Varsinaista toimitussihteeriä lehden toimituksessa ei ollut, vaan toimitussihteerin tehtävät hoidettiin jaetusti päätoimittajan ja Timo Lehdon välillä.

Baptriassa julkaistuja tiedonanto- ja vaelluskatsauksia olivat toimittamassa Panu Välimäki, Timo Lehto ja Jari Kaitila.

Seuran internet-sivujen päivityksestä vastasi Reima Leinonen. Havaintotietokannan perhoshavaintojen ”moderaattorina” toimi Sami Haapala.

Vuoden 2011 nuorisoleirin järjestelyistä huolehtivat Hannu Määttänen, Leena Raappana, Tuomo Vainio, Matias Mustonen, Ari Uusimäki ja Jari Kaitila.

Tilintarkastajina ovat toimineet Nils Hellberg (KHT,JHTT) ja Erkki Franssila, varalla Price Waterhouse Coopers Oy ja Bo-Göran Kumlander.

Entomologica Fennica ry:ssä, joka julkaisee 4 kertaa vuodessa ilmestyvää tieteellistä sarjaa Entomologica Fennica, SPS:ää edusti Jaakko Kullberg.

Seuran ja suojelutoimikunnan edustajana hyönteissuojelun neuvottelukunnassa toimi Erkki Laasonen.

5. YHTEISTYÖ SIDOSRYHMIEN KANSSA

Ympäristöministeriö on rahoittanut suojelutoimikunnan suorittamia suojeluhankkeita Manner-Suomessa.

Luonnontieteellisen Keskusmuseon ja Matti Virtalan kanssa on ylläpidetty ja edelleen kehitetty hyönteistietokantaa, johon Seuralle ilmoitetut perhoshavaintotiedot kootaan ja jossa ne ovat tietyllä tarkkuudella myös julkisesti nähtävissä. Lisäksi osana FinnONTO-hanketta, joka toteutetaan pääosin TEKESin ja Helsingin yliopiston rahoituksella, on kehitetty eri tietokannoista (mm. hyönteistietokanta ja Hatikka) tiedot yhteen kokoavaa ”tietovarastoa”.

Etelä-Karjalan Allergia- ja Ympäristöinstituutin kanssa on jatkettu päiväperhosseuranta.

Suomen ympäristökeskuksen kanssa on edelleen jatkettu uhanalaisten perhosten seuranta sekä yöperhosseuranta että päiväperhoslinjalaskentaa.

Metsähallituksen kanssa on jatkettu Vuokon luonnonsuojelusäätiön tukemana tunturiperhosseuranta.

Suomen Luonnonsuojeluliiton kanssa on yhteistyössä edistetty soiden perhoslajistoon liittyviä selvityksiä ja aktivoitu harrastajia seuraamaan soiden perhoslajistoa.

6. TOIMISTO

Seuran toimisto on toiminut Helsingin Herttoniemessä osoitteessa Lämmittäjänkatu 2 A. Toimistoon on ollut sijoitettuna toiminnanjohtajan työtila, pieni kokoustila, Seuran jäsenrekisteri, kirjasto ja arkisto sekä SPS:n tarvikeväilyksen varasto.

Hyönteistarvike Tibiale Oy hallinnoi samassa toimistotilassa olevia myynti- ja varastotiloja, joista on välitetty SPS:n tarvikeväilyksen myyntiin jääneitä tarvikkeita sekä postitse että suoramyntinä. Pääosa harrastustarvikkeista on ollut Hyönteistarvike Tibiale Oy:n valikoimassa.

7. KUNNIANOSOITUKSET, PALKITSEMISET JA APURAHAT

Viikonlopputapahtumassa 17.4.2011 julkistettiin Suomalaisen perhostutkimuksen 30. vuosipalkinto, joka myönnettiin Marko Mutaselle julkaisusta Mutanen M., Wahlberg, N. & Kaila, L. (2010): Comprehensive gene and taxon coverage elucidates radiation patterns in moth and butterflies. Kirjoitus on julkaistu sarjassa Proceedings of the Royal Society B. Biological Sciences.

Samassa yhteydessä julkistettiin myös kaksi Lankiala-palkinnon saajaa. 6. ja 7. Lankiala-palkinto myönnettiin sekä Matti Aholalle että Kimmo Silvoselle ansioistaan, mm. 3-osainen ”Pohjoisen Euroopan yökkösten toukat”-kirjasarja, perhostoukkatutkimuksen edistämisestä.

Edelleen samassa viikonlopputapahtumassa SPS:n kunniajäseniksi kutsuttiin Sakari Kerppola, Esko Saarela ja Leo Sippola. Hopeamitalilla palkittiin Ali Karhu, Lauri Luukkonen, Pekka Malinen ja Pertti Rassi ja pronssimitalilla SPS:n ensimmäisen nuorisoleirin 2010 järjestelyissä ansioituneet Matias Mustonen, Hannu Määttänen, Leena Raappana ja Tuomo Vainio. Samoin pronssimitali jaettiin Rodolphe Rougerielle, joka piti ”Sotavalta”-luennon tapahtumassa.

Tutkimusapurahoja myönnettiin 2011 seuraavasti:

Mikhail Kozlov 1 000 euroa: Tutkimusretki Arkangelin seudulle heinäkuussa 2011.

Jukka Tabell 900 euroa: Pussikoikirjan valmisteluun tähtäävä kierros Saksan museoihin ja SEL:n kokoukseen Luxemburgissa.

Anu Valtonen ja Erik Stange 700 euroa: Tutkimuksen ”korreloiko ruumiinkoko positiivisesti populaatiokoon kanssa käyttäen aineistona Nocturna-seurannassa kertyvää aineistoa postituskustannuksiin.

Miika Vuola 700 euroa: Tutkimusretki Salla-Savukosken alueelle erityiskohteena lasisiivet ja pussikehrääjät.

Lisäksi toiminnallisilla stipendeillä tuettiin Pohjanmaan perhoskerhon organisoimaa kesäretkeä sekä paikalliskokousta.

8. KOKOUSTOIMINTA

Vuoden 2011 hyönteisviikonlopputapahtuma järjestettiin huhtikuun 16.-17. päivinä Helsingin Vuosaaressa Kulttuurikeskus Sofian tiloissa.

Tapahtuman yhteydessä kokoontuivat myös kovakuoriaisten, pistiäisten ja kaksisiipisten uhanalaistyöryhmät. Tapahtumaan osallistui 152 alan harrastajaa ja tutkijaa.

Tapahtuman aluksi kuultiin yhteenvetoja Suomen vuoden 2010 merkittävimmistä hyönteishavainnoista:

Jere Kahanpää/ Suomelle uusia kaksisiipisiä

Jaakko Kullberg/ Suomelle uusia perhoslajit

Ilpo Mannerkoski/ Suomelle uusia kovakuoriaisia

Juho Paukkunen/ Suomelle uusia pistiäisiä

Tapahtuman teema oli koottu DNA:han perustuvan hyönteistutkimuksen ympärille. Tähän teemaan liittyen kuultiin seuraavat esitelmät:

Rodolphe Rougerie / Kansainvälinen hanke koko maailman perhoslajiston DNA-lajitunnisteiden luomiseksi

Marko Mutanen / DNA-lajitunnisteet, yhteissuomalainen FinBOL-hanke ja esimerkkejä DNA-lajitunnisteiden hyödyistä perhosilla

Jadranka Rota / Utility of DNA barcodes in delimiting species of metalmark moths: an example from Papua New Guinea

Tomas Roslin / DNA-viivakoodit ravintoverkkotutkimuksen uutena työkaluna

Gunilla Ståhls-Mäkelä / DNA-viivakoodin toimivuus karpäsillä

Juha Salokannel / Kokemuksia vesiperhosten DNA-viivakoodauksesta

Muita tapahtumassa kuultuja esitelmiä olivat:

Povilas Ivinskis / Liettuan perhoskesä 2010

Urmes Jürivete / Viron perhoskesä 2010

Nils Ryrholm / Ruotsin perhoskesä 2010

Nikolay Savenkov ja Ivars Sulcs / Latvian perhoskesä 2010

Juha Pöyry / Kesäpolvet yleistymässä

Esitelmien lisäksi tapahtuman ohjelmaan kuului Lauri Kailan laatima perinteinen tunnustuskilpailu sekä illanvietto.

Seuran kuukausikokoukset pidettiin Helsingissä Tieteiden talossa luentosali 104:ssä (Kirkkokatu 6, Helsinki) lukuun ottamatta marraskuun 2009 kokousta, joka pidettiin lauantaina Hämeenlinnassa Stone-gallery Lunnikiven tiloissa. 13.10.2010 pidetty kokous oli juhlakokous Esko Suomalaisen 100-vuotissyntymävuoden kunniaksi. Kokouksesitelmien aiheet olivat:

- (13.10.2010) Antti Aalto: Lyhyt historiikki Esko Suomalaisen elämästä.
Kauri Mikkola: *Xestia rhaetica*, Esko suomalaisen ajan Paanajärveltä nykypäivän Itä-Siperiaan.
- (13.11.2010) Kalle Männistö: Lapin havainnot ja tunturiperhosseura 2010.
Markku Suoknuuti: Etelä-Kymenlaakson soiden perhoset ja niiden nykytilanne.
- (08.12.2010) Jari Kaitila: Perhosten uhanalaisarviointi 2010 tulokset.
- (19.01.2011) Jaakko Kullberg: Perhostutkimusta Uusi-Seelannissa.
- (12.02.2011) Kari Nupponen: Perhostutkimusta Kazakstanissa.
Jaakko Kullberg: Öron perhosfaunan muutokset 2000-luvulla.
Jari Kaitila: Suomeen 2000-luvulla vakiintuneet ja vakiintumassa olevat päiväperhoset.
- (09.03.2011) Reima Leinonen: Muutokset Kainuun perhosfaunassa ja idänsiilikäs-projektin (*Borearctia menetriesii*) tilannetiedote.
- (11.05.2011) Reima Leinonen: Valtakunnallisen yöperhosseurannan tulokset vuodelta 2010.

Keskimäärin kuukausikokouksiin Helsingissä osallistui 26 jäsentä. Hämeenlinnan kokouksessa osallistujia oli 53. Sääntömääräiset vuosikokoukset pidettiin 8.12.2010 pidetyn kokouksen yhteydessä sekä 17.4.2011 viikonlopputapahtuman yhteydessä.

9. NUORISOTOIMINTA

Vuonna 2010 aloitettu nuorisoleiritoiminta sai jatkoa kesällä 2011. Vaikka itse leiri ajoittuikin vasta seuraavan tilikauden puolelle, sen suunnittelu ja valmistelu tehtiin pääosin keväällä ja alkukesällä 2011. Leirille oli ilmoittautunut edellisen vuoden tapaan 8 nuorta harrastajaa.

Nuorisoleirillä esitellään perhosten ja muiden hyönteisryhmien havainnointi- ja preparointimenetelmiä, opetellaan havaintotietojen ilmoittamista ja tehdään yhteistä maastohavainnointia sekä yö- että päiväaikaan.

10. JULKAISUT

Tilikauden aikana ilmestyi Baptrian 35. vuosikerran (2010) kolme viimeisintä numeroa koko vuosikerran sivumäärän ollessa 120. Lisäksi keväällä 2011 ilmestyi 36. vuosikerran ensimmäinen numero, joiden sivumäärä yhdessä oli 32 sivua.

Seuran internet-sivut toimivat osoitteessa www.perhostutkijainseura.fi.

Yhteistyönä muiden hyönteistieteellisten yhdistysten kanssa toimitettu Entomologica Fennica ilmestyi neljänä numerona.

11. MUUT JÄSENPALVELUT

Kokousten ja jäsenlehti Baptrian lisäksi tarvikvälitys on keskeinen jäsenpalvelu. Verrattuna aiempaan SPS:n tarvikvälityksen valikoima on supistunut huomattavasti käsittäen lähinnä sähkötarvikkeita ja joitakin kirjoja.

Pääosin tarvikvälitystoiminta on ohjattu Hyönteistarvike Tibiale Oy:n, jonka osapääomasta SPS omistaa 80 % ja 2 muuta valtakunnallista hyönteistieteellistä seuraa 20 %, hoidettavaksi. Yritys myöntää tuotteistaan kirjallisuutta lukuunottamatta seurojen jäsenille 20 % alennuksen, minkä takia tarvikkeiden hintataso ei jäsenistölle muuttunut.

Tilikauden aikana sekä SPS:n tarvikvälityksen että Hyönteistarvike Tibiale Oy:n valikoimien tuotteita välitettiin toimistosta sen aukioloaikoina tai postimyyntinä.

Kokouksissa sekä SPS:n tarvikvälityksen että Hyönteistarvike Tibiale Oy:n valikoimien tuotteita välitettiin viikonlopputapahtumissa Turussa sekä Hämeenlinnan lauantai kokouksessa. Lisäksi tarvikkeita toimitettiin ennakkotilauksen mukaisesti paikallisseuran kokoukseen Turkuun, Tampereelle ja Jyväskylään.

Kirjasto on edelleen ollut jäsenten käytettävissä Seuran toimiston aukioloaikoina.

12. TIETOJEN KERUU

Tilikauden aikana valtaosa jäsenten havainnoista ilmoitettiin suoraan tietokantaan. Paperimuodossa tulleet vuoden 2010 havaintotiedot Jari Kaitila tallensi tietokantaan. Hyönteistietokantaan ilmoitettiin 2010 havainnointikauden aikana noin 300 000 perhoshavaintoa ja yhteensä kannassa oli ennen 2011 havainnointikauden alkua yli 1,6 miljoonaa perhoshavaintoa.

Uhanalaisista lajeista, poikkeavista levinneisyystiedoista, vaelluksista, elintapoihin liittyvistä havainnoista sekä muista mielenkiintoisista havainnoista on edelleen kerätty yksityiskohtaista tietoa. Tietojenkeruuhankkeiden tuloksista julkaistiin jäsenlehti Baptriassa 2/2010 vaelluskatsaukset ja suurperhostiedonannot vuodelta 2009. Baptriassa 3/2010 raportoitiin pikkuperhostiedonannot 2009 ja Baptriassa 4/2010 päiväperhosseurannan tulokset vuodelta 2010. Baptriassa 1/2010 julkaistiin maatalousympäristöjen perhosseurannan tulokset 2010 sekä raportoitiin muita päiväperhoshavaintoja vuodelta 2010 ja tunturiperhosseurannan tuloksia vuosilta 2008-2010.

Maallemme uusina lajeina tilikauden aikana ilmoitettiin yhteensä 11 perhoslajia:

Elachista saarelai, *Neofriseria singula*, *Sorhagenia rhamniella*, *Aethes beatricella*, *Pristerognatha penthinana*, *Cyclophora porata*, *Holoarctia puengeleri*, *Idia lubricalis*, *Minucia lunaris*, *Ascalapha odorata* ja *Cryphia algae*.

Havaintotoimikunta on tarkistanut merkittävien havaintojen kuten maalle uusien lajien määritykset ennen niiden julkistamista.

13. PERHOSTEN SUOJELU

Seuran suojelutoimikunta toimii myös ympäristöhallinnon asiantuntijaelimenä perhosten suojelua koskevissa asioissa. Viime vuosien tapaan toimikunnan toiminnassa uhanalaisarviointiin liittyvät asiat ovat olleet keskeisellä sijalla. Varsinainen uhanalaisarviointi 2010 valmistui ja julkistettiin joulukuussa 2010. Sen jatkona on lajisuojelun priorisointiin tähtäävä projekti, jonka valmisteluvaiheessa suojelutoimikunta toimi keväällä 2011 perhosten osalta keskeisenä asiantuntijana.

Uhanalaisarvioinnin lisäksi suojelutoimikunta on selvittänyt eräiden uhanalaisten tai uhanalaisiksi epäiltyjen lajien tilannetta. Kohdelajeja ovat olleet mm. *Chionodes violacea*, *Borearctia menetriesii*, *Cydia succedana*, *Merrifieldia tridactyla* ja *Lobesia euphorbiana*.

14. HARRASTUKSEEN LIITTYVIÄ KIELTEISIÄ PUOLIA

Harrastuskaudella 2010 pyydysten tyhjennystapauksia ei tullut eettisen toimikunnan tietoon. Ylipäättänsä viime vuosina tyhjennystapauksia on ollut vain muutama, mikä saattaa indikoida tämän lieveilmiön vähentymistä.

Eettisen toimikunnan käsiteltäväksi ei tullut myöskään muita tapauksia, joita se olisi joutunut käsittelemään.

Helsingissä 25.10.2011
Suomen Perhostutkijain Seura ry:n hallitus

Antti Aalto

Reima Leinonen

Markus Lindberg

Lassi Jalonen

Mari Kekkonen

Jaakko Kullberg

Kimmo Silvonen

Ari Uusimäki